

egi neminemő meltosagra, es eőrókkő valo diczeretre vlgienek, az meli dolognak igiekőzetuel, es ez vtan minden io dolgokkal eggietemben aianlom kegielmednek magamat mind tisztőlendő, es zerelmes vramnak: Isten tarczia megh kegielmedet, az ő malaztiaual eggietemben mind vegiglen, kit engeggien attia, fiő, es Sz. haromsagh egi bisoni Istensegh, hōgi vgi legien: Amen“.

Es így; ha ezen kalendárium' magyar kiadójáról, Egyed-
úti Gergelyről felteszszük azt, hogy ha előtte volt volna ma-
gyar, világi (hogy Jankowich' egyházijától megkülönböztes-
sük) kalendárium, ő azt tudta volna; 's nem írta volna ezt:
„gondolám es vém erre magamat, hogy az mi szegény országunk
is ne maradna efféle újságoknak hallása avagy olvasása miatt
árvául“, ha továbbá a' következő hely még inkább látszik
nyomtatott magyar kalendáriumnak előbb létét tagadni: „az
jámbor Steinhoffer Gáspárnak gyakran való rajtam szorgal-
maztatásáért, hogy öt Magyarországnak minden ré-
s z e i b ő l v a l ő e m b e r e k k é r t é k l e g y e n , h o g y a z e s z t e n d ő -
nek esendő rend szerint való ünnepit, es az égnek történet
szerint való esetit kinyomtatnája“: úgy a' legrégebb magyar
nyomtatott kalendáriumot ezennel ismeri a' közönség.

MAGYAR NYELV' ORSZÁGOS DIVATA.

HUNYADI JÁNOS KORMÁNYZÓ' ESKÜJE 1446.

Bessenyei György, az egymást nyomba követő veszé-
lyek' időszakában élt vitéz Hunyadi János' életében beszéli:
„A' fáradt nemzet megint öszve jött a' Rákoson magát köszön-
teni 's kérdeni, hogy hol van a' királya. A' gyermek Lászlóra
vetik szemeket minden rendek; de éléb', hogy az ország védelem
es uralkodás alatt maradjon, Hunyadi Jánost ország fejévé te-
szik.“¹⁾ Révai Péter, e' hősünk' kormányát említvén el nem
hallgatá, melly rettentő esküvéssel vala annak nehéz viselé-
sére lekötelezve: „*Forma iuramenti* (úgy mond) *ipsi, - - -*
- - - in generali Regni congregatione, instar terribilis cuius-
dam fulminis, horrende praescripta fuit.“ Es alább az eskü'
közlése után: „*Horrenda quidem et stricta iuramenti formula,*

¹⁾ Bessenyei György, Hunyadi János élete és viselt dol-
gai. Bécsben, 1778. 8. l. 41.

sed illo seculo valde usitata.“ 2) Azon érdekes körülményre azonban, hogy Hunyadi János 1446-dikban Rákosmezőn közakarattal 3) ország' kormányozójának választatván, magyarúl esküdött, életirői nem valának elég figyelemmel. Hogyan is esküdhetett volna máskép a' rákosi gyűlés végezte rendeletek' hű megtartására, ezen hazánk' őrangyala 's keresztyénség' hőse, kiról Galeotus nyilván írja, hogy latin nyelven semmit nem tudott? 4) Törvénykönyvünkben ezen eskü, latin nyelven áll ugyan: de ott egyszersmind megjegyeztetik: „*Juramentum, initio Gubernationis Joannis Hunyadi, in congregatione generalì Regni conceptum, e vulgari in Latinum translatum.*“ 5) Iróink, kik e' magyar esküről emlékeznek, Kollár Ádám' gyűjteménye' Iajstromát idézik, mellyben mindenk' olvashatja: „*Joannis Hunyadis juramentum, initio gubernationis editum hungarice, cujus latina solum versio in impressis legitur.*“ 6) Horvát István, a' jeles gyűjtemény után, melly a' bécsi cs. kir. titkos levéltárban őriztetik, ezen esküt *gyönyörű magyar maradványnak* 7), melly még gyönyörűebb volna, ha eredetében feltalálhatnák. Azon másolat, melly után ezen becses maradvány Kovachich Györgytől bocsátatott közre, felette hibás. 8) Kollár' másolata az említett bécsi levéltárból 9), Rajkai Gévy Antal, a' bécsi cs.

2) Joannis Georgii Schwandtner, Scriptores Rerum Hungaricarum. Lipsiae, 1746. fol. Tom. II. pag. 670.

3) „*Unanimi, et pari omnium voto et consensu.*“ 1446. 6. (Jos. Nic. Kovachich, Sylloge Decretorum Comitium, Pesthini, 1818. 8. Tom. I. pag. 111.).

4) „*Latinae linguae experts.*“ Joannis Georgii Schwandtner, Scriptores Rerum Hungaricarum. Lipsiae, 1746. fol. Tom. I. pag. 544).

5) Zachariae Mossóczi, Decreta, Constitutiones et Articuli Regum Incltyti Regni Vngariae. Tirnaviae, 1584. fol. pag. 127.

6) Catalogus Praestantissimorum Librorum nec non Rarissimorum Manuscriptorum Bibliothecae Kollarianae. Viennae, 1783. 8. pag. 33. Nro 157.

7) Horvát István, Nagy Lajos, és Hunyadi Mátyás Védelmeztetések. Pesten, 1815. 8. 33.

8) Martini Georgii Kovachich, Supplementum ad Vestigia Comitiorum. Budae, 1800. 8. Tom. II. pag. 44.

9) MSS. Collectio Adami Fr. Kollár, Decreta Regum Hung. Nro 7. pag. 178.

kir. udv. könyvtárnál alól, és a' m. t. társaság' levelező tagja' hivatalos közlése után, híven, könnyebb egyeztetés végett latin fordítással, itt következik:

J u r a m e n t u m.

In vulgari.

Isten Theged wgÿ segelÿen Bodogh Azzon Noked Irgalmath wgÿ nyÿeryen, Istennek mÿnd Zenthÿ ereted wgÿ thamagÿanak, Istennek zenth Testhe the wegh Napodon Idwossegedre wgÿ meltholÿek, fewld The-themedeth wgÿ fogadÿa, onath harmadnapon wgÿ kÿÿ ne wesse, magol magod wgÿÿ ne zakadÿon, Iteleth napÿan Istennek ew zenth Zÿneth wgÿÿ lat-hassad, Ewrewk Pokolba wgÿÿne Themetthessel, hogÿ az Zerzesth ez Registromba kith ez orzagh Zerzesere megh Irtanak wolna, azth Ewres-sen es Thewkellestessegel mÿnd megh Tartod, semmÿth elle-ne nem Theez sem Thethetz.

In latinum translatum.

Deus te ita adiuvet, Beata virgo Maria tibi ita misericordiam impetret, omnes sancti sic pro te intercedant, Dei sanctissimum corpus in extremo tuo die ita salutis tue conducatur, terra ossa tua ita suscipiat, et sic die tertio non eiciatur; in universum semen tuum sic non deficiat, in die iudicii sanctum Dei vul-tum ita conspiciere valeas, in aeterno inferno ita non sepe-liaris, sicut universa hoc Re-gesto contenta in profectum et utilitatem Regni conscripta, toto conatu determinate retinebis, nihil in contrarium eorum facies, neque fieri procurabis.

Köszli

LUCZENBACHER JÁNOS,

m. t. társasági r. tag.

R É G I M Ű V É S Z S É G.

— POMPEJI. — A' mult év' végéről szóló nápolyi tudósítások szerint a' Pompejiben folytatott kiásások gaz dag remé-nyekkel kecsegtetők. Nem rég földalatti termekbe jutottak a-kutatók, mellyekben nem ok nélkül elásott drágaságokat és